

det, der her er foreslaaet, for at være en Forandring i Lovtextens Udtryk, der drager meget betydelige Følger efter sig. — „Si heller i Tiden før Kl. 5 Morgen eller efter Kl. 9 Aften“. Den ærede Ordfører har indrømmet, at dette maaske er en Bestemmelse, der kunde trænge til nærmere Overveelse, og han har derfor ogsaa stillet Forslag om, at Arbeidet først skal begynde Kl. 6; men dog skal kunne være ved til Kl. 9. Jeg for mit Vedkommende holder principielt paa, hvad der staar i Lovforslaget, nemlig fra Kl. 6 Morgen til Kl. 8 Aften, fordi jeg tror, at det efter almindelig Erfaring er den Arbejdstid, man uden Risiko, i alt Fald uden megen Risiko, tør byde Mennesker i den Alder. Hvad enten man udstrækker Arbejdstiden om Morgenen eller om Aftenen, tvinger man ved denne Udstrækning Børnet til at være vaagent i de 18 Timer af Døgnet, og det er efter min Formening mere end Børnets Natur kan taale. Jeg tror ikke — skjønt jeg veed, det blev gjort gjældende ved 1ste Behandling —, at det vil medføre nogen praktisk Vanskelighed af Betydning, om man sætter „Kl. 6“; thi jeg tror, at det er almindeligt, at Arbejdstiden begynder til det nævnte Klokkeslet, om det end maatte kunne paavises, at Arbejdstiden undtagelsesvis begynder tidligere, saaledes som det blev paavist for Sølmens Vedkommende, hvor det begynder Kl. 5; men hvor man vel at mærke heller ikke har Eftermiddagsarbejde, der er værdt at tale om, idet man, saavidt jeg veed, holder op at arbejde Kl. 4, og hvor dernæst Anvendelsen af Børn vistnok neppe er meget stor. Det Almindelige er, tror jeg, at man begynder Kl. 6 og holder op Kl. 8, og det maa derfor siges, at de af mig foreslaaede Grændser ikke gribe forstyrrende ind i Fabrikvirksomheden. Skulle Grændserne imidlertid undviges, da gjøre man det om Morgenen, men man tvinge ikke de unge Mennesker til at arbejde til Kl. 9 om Aftenen; saa at de først kunne komme til No Kl. 10 for atter at staa op Kl. 4. Det er min Overbevisning, at Lovforslaget har truffet det Rette i dette Punkt, og jeg maa derfor tilraade, at man ikke fraviger det. — Hvad det sidste Stykke af Endringsforslaget angaar, maa jeg tilstaa, at jeg ikke kan se, hvori det har Fortrin fremfor Lovforslaget. I Endringsforslaget siges: „fra 11 til 1“ og i Lovforslaget: „fra 12 til 2“. Jeg for mit Vedkommende antager, at „12 til 2“ svarer bedst til Forholdene, saaledes som de i Virkeligheden ere, navnlig i Fabrikvirksomheden, hvor man utvivlsomt ikke holder op før Kl. 12. Noget anderledes forholder det sig paa Landet og navnlig i Agerbruget, men det vedkommer jo slet ikke denne Sag. Jeg er derfor heller ikke i Stand til at tilraade Thinget denne Endring. — Hvad nu det næste Endringsforslag angaar, da er det af den Besskaffenhed, at jeg finder mig opfordret til bestemte at fravaade det. Det gaar nemlig ud paa

at legalisere Nattearbejde, men jeg tror, at det ligger indenfor de allerførste Menneskers Erfaring, at er der Noget, der ødelægger unge Mennesker, der endnu ikke have opnaaet deres fulde Udvikling, da er det Nattevaagen — man behøver ikke at gaa til Arbejderne for at gjøre denne Erfaring, man kan gjøre den ogsaa i mange andre Forhold i Verden —, men den allerværste Form, hvorunder dette kan finde Sted, er den, at de unge Mennesker ikke blot skulle vaage, men ogsaa skulle arbejde. Jeg tror ikke, at nogen europæisk Lovgivning paa den Maade har legaliseret Nattearbejde, der efter alle Lagers Vidnesbyrd er det mest ødelæggende, man kan udsætte unge Mennesker for, og jeg maa derfor paa det Bestemteste modsette mig dette Forslag. Jeg skal i saa Henseende henvise til det Uddrag af den svenske Lovgivning, som findes vedhængt Lovforslaget, og hvor det i § 16 udtrykkelig forbydes at bruge Nattearbejde. Grunden, hvorfor man har troet at burde tilstøde Nattearbejde, er naturligvis hentet fra Hensynet til de Fabrikanters Fornødenhed, hvis Bedrift forstandigvis og fordelagtigt maa gaa baade Nat og Dag, men derfor kan jeg egentlig ikke se nogen Hindring i Lovforslagets Forbud. Det er jo dog en given Ting, at en Fabrikant ikke kan blive ved at lade disse unge Mennesker slæbe baade om Dagen og om Natten, og han maa altsaa i ethvert Tilfælde have Skifter. Nu vel, naar det altsaa forbydes ham at anvende Børn, maa han tage vorne Mænd eller maaske Kvinder; det kan muligens koste ham noget mere, end naar han kan vedblive at misbruge Børnene, men det er et Hensyn, der er aldeles forsvindende lige over for de Ulemper, som det medfører for Samfundet at se sine fremtidige Bærere ødelagte. Her findes ogsaa den Bestemmelse, at Arbeidet skal falde mellem 5 og 9. Jeg skal med Hensyn til dette ganske henholde mig til, hvad jeg sagde ved det foregaaende Afsnits Behandling. Desuden findes ogsaa Ordet „Fritid“, med Hensyn til, hvilket jeg ligeledes maa henholde mig til, hvad jeg tidligere har ytret. Tillige findes der en Forskrift, som efter min Mening er ligesom forkert. Der staar nemlig „saaledes at der gives mindst 1½ Time samlet før Kl. 3 Eftermiddag.“ Nei, den skal netop ikke gives samlet; der skal gives ½ Time til Frokost og 1 Time til Middag, og man maa derimod ikke lade dem arbejde fra Kl. 6 Morgen til Kl. 1½ og ikke give dem nogen Fritid saa længe. Denne Fritid skal, som Erfaringen ogsaa viser alle Steder, gives saaledes, at de kunne holde Frokost og Middag inden Kl. 3. Dernæst er der udeladt en Bestemmelse, som Lovforslaget har, nemlig at disse 2 Timer til Maaltider skulde falde mellem Kl. 8 Morgen og Kl. 6 Aften. Denne Bestemmelse er aldeles udeladt, og jeg tror, man gjør Uret i at udelade den, fordi det ogsaa der er af Bigtighed, naar Spiletiden falder. Det gjælder ikke om at skaffe dem Frihed, men om at